

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

21. juli 2019

UKA2019/121

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppaa:

Århuskonventionimut¹ Namminersorlutik Oqartussat ilanngutissappata allaffissornikkut aningaasatigullu kingunissaasa qulaajarneqarnissaannik Naalakkersuisut kingusinnerpaamik UKA2020-mi Inatsisartunut saqqummiunneqartussamik suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut Ilaasortaq, Stine Egede, Inuit Ataqatigiit)

Tungavilersuut:

Nunatsinni ukiuni kingullerni aatsitassanik qalluinissamik soqutiginninneq annertusiartuinnarpoq. Tamannalu qujanarpoq, tassami aatsitassarsiuernissat suliffissaqartitsinikkut aningaasarsiornikkullu kinguneqarlualerumaarnissaat qularutissaanngilaq.

Naluneqanngilaq nunarsuup ilaani aatsitassarsiorfiit ilaat annertuumik mingutsitsiffiusartut, minnerunngitsumillu nunamik annertuumik allannguisartut.

Tamanna Kalaallit Nunatsinni annikinnerpaaffissaaniitinniartariaqarparput.

Aatsitassarsiornerup inuussutissarsiutinut pioreersunut kalluaannginnissaa tapertaanissaali qulakkeertariaqarparput. Pingaartumik aalisarnermik, piniarnermik, nunalerinermik uumasuteqarnermillu inuussutissarsiutillit eqqarsaatigalugit. Minnerunngitsumillu aamma inoqarfiit illersorneqarluarnissaat qulakkeertariaqarpavut. Takornariaqarnermillu

¹ Århuskonventionen (The UNECE Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters) nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutaavoq avatangiisit pillugit paasissutissanik pissarsisinnaanermik, inuiaqatigiit aalajangiinernut peqataatinneqarnerinik, naammagittaalliorsinnaanermut pisinnaatitsinermik eqqartuussivinnilu aalajangiinerit misilinneqarsinnaanerinik imaqqortoq. Konventioni 2001-imi atulerpoq ullumikkullu nunat 47-it akuersaarnikuuat, tassani nunat EU-miittut tamakkerlutik, Ruslandi taamaallaat minillugu, ilaallutik. EU-p konventioni aamma atortussanngortissimavaa.

inerisaaniaruttulerfitsinni, takornarissanut neqeroorutigisassatta innarlernaveersaarnissaat eqqumaffigeqqissaartariaqarpavut.

Århuskonventionip anguniagaata pingaarnersarivaa innuttaasut avatangiisit pillugit oqartussaaqataanerannik pisinnaatitaaffiit qulakkeerneqarnissaat. Konventioni aalajangersakkanik avatangiisit pillugit innuttaasut paasissutissanik pissarsinnaatitaanerannik, innuttaasut aalajangiinerni peqataatinneqarnissaannik taamatuttaarlu naammagittaalliornissamut pisinnaatinneqarnissamik imaqarpoq.

Århuskonventioni nunatsinnut sulii annertuumik aatsitassarsiorfinngunngitsumut siunissami nunamik illersorneqarsinnaasumik atuinermik kingulissattalu illersorneqarnissaasa qulakkeerneqarnerannik, oqartussaaqataanerlu aallaavigalugu aatsitassarsiornerup ingerlanneqarnissaanut qulakkeerinneqataassaaq.

Aningaasarsiorniaannarluni nunap aatsitassarsiorfiunnginnissaa, pingaartumik aatsitassat qinngornernik ulorianartunik akoqartillugit imaluunniit aatsitassarsiornermi kemikalienik arrortinneqarsinnaanngitsunik inuullu sananeqaataanut innarliisinnaasut eqqartortillugit, pingaaruteqarpoq. Aallartinnginnitsinni inuussutissarsiutit pigeriikkatta innarlinngiivinneqarnissaat qulakkeeqqaartariaqarparput.

Naalakkersuisut 2014-imi Århuskonventionip nunatsinni atuutsinneqalernissaa pissappat suut inatsisitigut atuuttut allanngortittariaqassanerinnik naammassisassat pillugit misissuititsisimapput.² Misissuisitsinermi allaffissornikkut aningaasatigullu qanoq kinguneqassanersoq ersarissarneqarsimangilaq.

Misissuineq suliaavoq annertoq immikkuualuttunik taakkartuilluni, qanoq inatsisitta atuuttut konventionip inuttaasut avatangiisit pillugit pisinnaatitaaffiinnik tunniussineranut naleqqussarlugit iluarsaanneqarsinnaanerannik tikkuussisoq.

Misissuineramik suliarput isumaqatigiissutip atuutilersinneqarsinnaanissaanut konventionillu anguniakkatut siunertaanut piviusunngortitsinissamut pingaarutilimmik alloriartitsivoq. Allariarneq tulliuttoq allaqqussinnaanngitsoq tassaavoq allaffissornikkut aningaasatigullu qanoq kingunissaasa ersarissarneqarnissaat.

---

² Inatsisitigut misissuineq professor, dr. Jur. Ellen Magrethe Basse-mik suliarineqarsimavoq.

Taamaakkaluartuq § 37 naapertorlugu apeqquteqaatinnut nr. 297/2018 Naalakkersuisut akissutaanni atuarneqarsinnaavoq Århuskonventioni tamakkiisumik atuutilersinneqarnissaannut suliaqarnissaminnik Naalakkersuisut pilersaaruteqanngitsut.

Naalakkersuisut Århuskonventionip Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaanik Inatsisartut inatsisaat³ aammalu Aatsitassanut Inatsit⁴ aqutugalugit innuttaasut suliniutinut tamanut ammasumik siusittumillu innuttaasut peqataatinneqarneratigut avatangiisit pillugit paasissutissanik pisinnaanerat ilaatinneqarnera qulakkeerneqareersoq innersuussutigaa.

Naalakkersuisut Århuskonventionip tamakkiisumik atuutsinneqalernissaanut suliat allaffissornikkut nukinnik atuiffiuallaassasut, taamaattumillu pissarsiassat sulianut sanilliullutik naleqqutinngeriataarsinnaasut, isumaqarput.

Taamaakkaluartuq inatsisitigut misissuinerup ersersippaa Århuskonventioni eqqarsaatigalugu nunatsinni inatsisit atuuttut arlallit naammaginngitsumik inissisimasut. Aatsisassanut Inatsit tamatumani aamma ilaavoq, assersuutigalugu arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik naammagittaalliorfissamik qulakkeerinninngilaq, taamaattumillu Naalakkersuisut inuiaqatigiit aatsitassarsiortitseqatigiiffiit inatsit malillugu nalunaartussaataaernerat eqqarsaatigalugu allagaatinik takunnissinnaanerannik mattussinnaavaat.

Århuskonventioni innutaasunut periarfissiivoq;

-Pisortat avatangiisinut tunngatillugu ilisimasaat tamanut ammasumik paasissutissiissutigineqartarnissaat qulakkeerinnippoq.

-Aalajangiinerit avatangiisinut attuumassutillit pillugit tamat oqartussaaqataaernerat annertusarneqassaaq.

-Suliat avatangiisinut tunngatillugit naammagittaalliorsinnaaneq ajornannginnerulersinneqassaaq.

Minnerunngitsumillu innuttaasut NGO-llu Kalaallit Nunaanniittut konventionip atortuulersinneqarneratigut konventionimik unioqqutitsinerit immikkut ittumik

---

³ Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaanik Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 22. november 2011-meersoq.

⁴ Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq, kingornatigut allannguutitaqartoq.

nunat tamalaat akornanni komitemut unioqqutitsinernik
anngussisinnaanngussapput.

Taamaattumik Naalakkersuisut Århuskonventionimik atuutsitsilernissamik
suliap oqimaappallaarnissaanik akissuteqaataat ernumaallassutigaaara.
Nunatsinni nunaqartut pisinnaatitaaffiisa illersorneqarnerunissaat
aatsitassarsiorfiillu inuiaqatigiinnit salliutinneqarlutik pilinnginnissaat
angussagutsigu periarfissat pisinnaatitaaffinnut annertusaasussat
aqqutissiuuttariaqarpavut.

Isumaqarpunga maanna inuusugut, kinguaassavullu pineqartillugit suliassap
pisariaqartup suliarinissaa aningaasameerermik imaluunniit piffissamik
atuilussinnarsinnaanermik tunngavilersorneqassanngitsoq. Inuiaat nunaminnik
aqutseriuseqarnerat ataqqineqartariaqarpoq, uagullu sinniisuusugut
akisussaaffimmik tunineqarsimasugut inuiaat sinnerlugit tamatta
ataasiakkaarluta immitsinnut aperisariaqarpugut sorleq pingaartinnerunerlugu,
inuiaqatigiit illersugaanissaminnik pisinnaatitaaffeqartariaqarnerat imaluunniit
aatsitassarsiorfiit sinneqartoornissamik anguniagallit
mianersuaalliorsinnaatitaanissaat.

Uanga qulanngilanga anguniagaq sorleq saarlينngorlugu inissinnissaanut.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat:

Qulaajaaneq allaffissornikkut sulisorisap AC-ip ukiumut
naammassisinnaasaatut nalilimmik atuinissaq naatsorsuutigineqarpoq.

**Namminersorluni inuussutissarsiateqarnermut aningaasatigut
allaffissornikkullu kingunerisassat:**

Soqanngilaq.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat:.

Soqanngilaq.